

No 1886

**ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ**

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

Υπόθεση **È È** **κατά Ελλάδας**

(Προσφυγή υπ'αρ. 41769/08)

Απόφαση

Στρασβούργο, 10 Μαρτίου 2011

Η απόφαση αυτή είναι οριστική. Μπορεί να επέλθουν μερικές αλλαγές στην μορφή.

Στην υπόθεση **È È κατά Ελλάδα,**

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα), που συνεδρίασε σε Επιτροπή με την ακόλουθη σύνθεση:

Anatoly Kovler, *Πρόεδρος,*

Γεώργιο Νικολάου,

Mirjana Lazarova Trajkovska, *Δικαστές,*

και André Wampach, *Αναπληρωτή Γραμματέα Τμήματος,*

Αφού διασκέφθηκε σε Συμβούλιο, στις 17 Φεβρουαρίου 2011,

Εξέδωσε την ακόλουθη απόφαση, που υιοθετήθηκε την ημερομηνία αυτή :

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση προέκυψε μετά από προσφυγή (αρ. 41769/08) κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, ένας υπήκοος της οποίας, ο κος **È È** («ο προσφεύγων») προσέφυγε στο Δικαστήριο στις 11 Αυγούστου 2008, δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης Προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από την Μη-Κυβερνητική Οργάνωση Moniteur Grec Heslinki, που εδρεύει στα Γλυκά Νερά. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από την πληρεξούσιό της, την κα Γ.Παπαδάκη, Δικαστική Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 13 Ιανουαρίου 2010, ο Πρόεδρος του Πρώτου Τμήματος αποφάσισε να κοινοποιήσει την προσφυγή στην Κυβέρνηση. Κατ' εφαρμογή του Πρωτοκόλλου υπ'αρ. 14, η προσφυγή παραπέμφθηκε σε Επιτροπή.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ

ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1942 και κατοικεί στα Λεχαινά.

5. Στις 9 Οκτωβρίου 2002, η Οργάνωση Moniteur Grec Helsinki (εφεξής «GHM») κατέθεσε μήνυση κατά του προσφεύγοντος, ο οποίος, την εποχή εκείνη, ήταν Δήμαρχος Λεχαινών και κατά ενός άλλου ιδιώτη (εφεξής «Α.Κ.»), επειδή παράνομα πρόσφερε σε άλλα άτομα δημόσιες κατοικίες που προοριζόντουσαν για τους Rom. Από την δικογραφία προκύπτει ότι ο προσφεύγων έλαβε γνώση της μήνυσης που κατατέθηκε εναντίον του την ίδια μέρα.
6. Στις 17 Οκτωβρίου 2002, διατάχθηκε η κίνηση πειθαρχικής διαδικασίας κατά του προσφεύγοντα. Στις 20 Νοεμβρίου 2002, η διαδικασία αυτή έληξε με την απαγγελία πειθαρχικής προειδοποίησης κατά του προσφεύγοντα.
7. Μετά την μήνυση της GHM, διατάχθηκε προανάκριση, κατά την οποία ο προσφεύγων ανακρίθηκε δύο φορές ως μάρτυρας και μια φορά, στις 19 Ιουλίου 2004, ως κατηγορούμενος.
8. Μετά την προανάκριση, κινήθηκε ποινική δίωξη κατά του προσφεύγοντος και του Α.Κ. για παράλειψη καθήκοντος. Στις 22 Αυγούστου 2005, το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών του Πλημμελειοδικείου Αμαλιάδας παρέπεμψε τους κατηγορούμενους σε δίκη ενώπιον του Πλημμελειοδικείου Αμαλιάδας. Στις 13 Μαρτίου 2007, το Πλημμελειοδικείο έκρινε ότι είναι αναρμόδιο και παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του Πλημμελειοδικείου Πατρών.
9. Στις 10 Δεκεμβρίου 2007, κατά την ακροαματική διαδικασία ενώπιον του ανωτέρω Δικαστηρίου, ο εκπρόσωπος του προσφεύγοντα ζήτησε την αναβολή της εξέτασης της υπόθεσης για δεκαπέντε ημέρες. Το Δικαστήριο ανέβαλε την δίκη που ορίστηκε για τις 12 Φεβρουαρίου 2008 (απόφαση υπ'αρ. 2183/2007).
10. Την ημερομηνία αυτή, το Δικαστήριο αθώωσε οριστικά τους κατηγορουμένους (απόφαση αρ. 297/2008).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

I. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 §1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

11. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η διάρκεια της διαδικασίας παραβίασε την αρχή της «εύλογης προθεσμίας» όπως αυτή προβλέπεται από το άρθρο 6 §1 της Σύμβασης, που ορίζει τα εξής :

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας υπό δικαστηρίου, (...), το οποίον θα αποφασίση (...) επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως.»

12. Η Κυβέρνηση αντιτίθεται στην θέση αυτή.

13. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι σε ποινικά ζητήματα, η «εύλογη προθεσμία» του άρθρου 6 §1 αρχίζει από την στιγμή που ένα άτομο «κατηγορείται». Μπορεί να πρόκειται για ημερομηνία προγενέστερη από αυτή κατά την οποία επιλαμβάνεται της υπόθεσης το δικαστήριο της εκδίκασης, ιδίως μπορεί να είναι η ημερομηνία σύλληψης, κατηγορίας και έναρξης της προανάκρισης (*Διαμαντίδης κατά Ελλάδας*, αρ. 60821/00, §20, 23 Οκτωβρίου 2003).

14. Εν προκειμένω, στις 19 Ιουλίου 2004, ο προσφεύγων κλήθηκε από τον Ανακριτή για ανάκριση ως κατηγορούμενος. Αναμφισβήτητα, το γεγονός αυτό είχε σημαντική επίπτωση στην κατάσταση του ενδιαφερομένου (βλ. *Χρυσούλα Αγγελοπούλου κατά Ελλάδας*, αρ. 30293/05, §§ 11-15, 4 Δεκεμβρίου 2008).

15. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η υπό κρίση περίοδος άρχισε στις 19 Ιουλίου 2004, με την κλήτευση του προσφεύγοντα ως κατηγορουμένου και έληξε στις 12 Φεβρουαρίου 2008, με την δημοσίευση της απόφασης υπ'αρ. 297/2008. Επομένως διήρκεσε τρία έτη και πάνω από έξι μήνες για ένα βαθμό δικαιοδοσίας.

A. Επί του παραδεκτού

16. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη, υπό την έννοια του άρθρου 35 §3 της Σύμβασης. Σημειώνει επίσης ότι δεν αντίκειται σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Θα πρέπει επομένως να κηρυχτεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

17. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας κρίνεται ανάλογα με τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης και σύμφωνα με τα κριτήρια που καθιέρωσε η Νομολογία του Δικαστηρίου, ειδικότερα τη δυσκολία της υπόθεσης, τη συμπεριφορά του

προσφεύγοντα και αυτή των αρμόδιων αρχών (βλ. μεταξύ άλλων, *Pelissier και Sassi κατά Γαλλίας* [GC], αρ. 25444/94, §67, CEDH 1999-II).

18. Το Δικαστήριο έχει εξετάσει επανειλημμένως υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με αυτά της παρούσας υπόθεσης και διαπίστωσε την παραβίαση του άρθρου 6 §1 της Σύμβασης (βλ. προαναφερθείσα *Pelissier και Sassi*).

19. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κανένα περιστατικό και κανένα επιχείρημα που να μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην υπό κρίση υπόθεση. Λαμβάνοντας υπόψη την νομολογία του επί του θέματος, το Δικαστήριο θεωρεί ότι στην υπό κρίση υπόθεση η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας ήταν υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην απαίτηση της «εύλογης προθεσμίας».

Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 §1.

II. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

20. Ο προσφεύγων παραπονείται επίσης για το ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχει κανένα Δικαστήριο στο οποίο μπορεί να παραπονεθεί κάποιος για την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας. Επικαλείται το άρθρο 13 της Σύμβασης σύμφωνα με το οποίο :

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη (...) Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερία παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και άν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων του.»

21. Η Κυβέρνηση αντιτίθεται στην θέση αυτή.

A. Επί του παραδεκτού

22. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη υπό την έννοια του άρθρου 35 §3 της Σύμβασης. Το Δικαστήριο σημειώνει εξάλλου ότι δεν αντίκειται σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Θα πρέπει επομένως να κηρυχτεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

23. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 13 καθιερώνει μια πραγματική προσφυγή ενώπιον εθνικής αρχής που επιτρέπει σε κάποιον να παραπονεθεί για την παραβίαση της υποχρέωσης που επιβάλλεται από το άρθρο 6 §1, να δικαστεί η υπόθεσή του εντός εύλογης προθεσμίας (βλ. *Kudla κατά Πολωνίας* GC], αρ. 30210/96, §156, CEDH 2000-XI).

24. Εξάλλου το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να διαπιστώσει ότι η ελληνική έννομη τάξη δεν προσφέρει στους ενδιαφερόμενους μια πραγματική προσφυγή υπό την έννοια του άρθρου 13 (*Κόντη-Αρβανίτη κατά Ελλάδας*, αρ. 53401/99, §§ 29-30, 10 Απριλίου 2003, *Τσουκαλάς κατά Ελλάδας* αρ. 12286/08, §§ 37-43, 22 Ιουλίου 2010). Το Δικαστήριο δεν διαβλέπει στην υπό κρίση υπόθεση κανένα λόγο να αποστασιοποιηθεί από τη νομολογία αυτή.

25. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο θεωρεί ότι στην υπό κρίση υπόθεση, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης λόγω της απουσίας στο εθνικό δίκαιο μιας προσφυγής που θα είχε επιτρέψει στον προσφεύγοντα να πετύχει την αναγνώριση του δικαιώματός του να δικαστεί η υπόθεσή του εντός εύλογης προθεσμίας, υπό την έννοια του άρθρου 6 §1 της Σύμβασης.

III. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΑΛΛΕΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΕΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ

26. Τέλος, ο προσφεύγων επικαλείται τα άρθρα 6 §1 και 13 της Σύμβασης και παραπονεύεται ως προς την δικαιοσύνη της πειθαρχικής διαδικασίας καθώς και της ποινικής διαδικασίας. Επικαλείται ως προς αυτό ότι κατά την διάρκεια της προανάκρισης, ανακρίθηκε δύο φορές ως μάρτυρας, παρόλο που είχε ήδη την ιδιότητα του κατηγορουμένου. Παραπονεύεται επίσης, χωρίς να διευκρινίζει, για την αιτιολογία της απόφασης υπ'αρ. 297/2008.

27. Όσον αφορά την δικαιοσύνη της πειθαρχικής διαδικασίας, ακόμα και αν υποτεθεί ότι το άρθρο 6 εφαρμόζεται, η αιτίαση του προσφεύγοντα είναι εκπρόθεσμη, εφόσον η πειθαρχική διαδικασία τελείωσε στις 20 Νοεμβρίου 2002, δηλαδή πάνω από έξι μήνες πριν την κατάθεση της παρούσας προσφυγής.

28. Στον βαθμό που ο προσφεύγων παραπονεύεται για την δικαιοσύνη της ποινικής διαδικασίας, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων δεν έχει την ιδιότητα του θύματος, αφού αθωώθηκε από τα ποινικά δικαστήρια. Εν πάσει περιπτώσει, έχοντας υπόψη το σύνολο των στοιχείων που έχει στην κατοχή του το Δικαστήριο, στον βαθμό που είναι αρμόδιο να κρίνει για τους ισχυρισμούς που διατυπώθηκαν, δεν σημείωσε καμία ένδειξη

παραβιάσεων των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που καθιερώνονται από την Σύμβαση ή τα Πρωτόκολλά της.

29. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει επίσης ότι το άρθρο 13 καθιερώνει την ύπαρξη στο εθνικό δίκαιο μια προσφυγής που επιτρέπει την εξέταση του περιεχομένου μιας «υπερασπίσιμης αξίωσης» που θεμελιώνεται στην Σύμβαση και προσφέρει την κατάλληλη αποκατάσταση (βλ. *Kudla κατά Πολωνίας* [προαναφερθείσα GC, § 157]).

30. Έχοντας υπόψη το συμπέρασμά του στην ανωτέρω υπόθεση υπό το πρίσμα του άρθρου 6, το Δικαστήριο θεωρεί ότι ο προσφεύγων δεν μπορεί να επικαλείται το άρθρο 13, ελλείψει «υπερασπίσιμης αξίωσης».

31. Συνάγεται ότι το τμήμα αυτό της προσφυγής είναι προδήλως αβάσιμο και πρέπει να απορριφθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 §§3 και 4 της Σύμβασης.

IV. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

32. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση.»

1. Ζημία

33. Ο προσφεύγων ζητά 8.000 € λόγω της ηθικής βλάβης που ισχυρίζεται ότι υπέστη.

34. Η Κυβέρνηση θεωρεί ότι το αιτούμενο ποσό είναι υπερβολικό. Υποστηρίζει επίσης ότι η διαπίστωση της παραβίασης θα αποτελούσε από μόνη της επαρκή δίκαιη ικανοποίηση για την ηθική βλάβη.

35. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι συντρέχει λόγος να επιδικάσει στον προσφεύγοντα 3.000 € λόγω ηθικής βλάβης συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

36. Ο προσφεύγων ζητά επίσης 2.500 € για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου. Δεν προσκομίζει

κανένα τιμολόγιο αλλά μόνο ένα δακτυλογραφημένο σημείωμα εξόδων υπογραμμένο από τον εκπρόσωπό του, στο οποίο αναφέρεται το ίδιο ποσό. Η GHM υποστηρίζει ότι εκπροσώπησε τον προσφεύγοντα δωρεάν.

37. Η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει το αίτημα για έξοδα και δικαστική δαπάνη, υποστηρίζοντας ότι το αιτούμενο ποσό δεν δικαιολογείται.

38. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης δυνάμει του άρθρου 41 προϋποθέτει ότι αυτά αποδεικνύονται πραγματικά, αναγκαία και επίσης εύλογα ως προς το ύψος τους (*Ιατρίδης κατά Ελλάδας*, [GC], αρ. 31107/96, §54, CEDH 2000-XI).

39. Το Δικαστήριο έχοντας υπόψη τα έγγραφα που έχει στην κατοχή του το Δικαστήριο και την νομολογία του, απορρίπτει το αίτημα σχετικά με τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

55. Το Δικαστήριο κρίνει σωστό να υπολογίσει το ύψος των τόκων υπερημερίας με βάση το επιτόκιο διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Κεντρικής Ευρωπαϊκής Τράπεζας προσαυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς τις αιτιάσεις σχετικά με την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας και την έλλειψη πραγματικής εθνικής προσφυγής ως προς αυτό, και απαράδεκτη για τα περαιτέρω,

2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 §1 της Σύμβασης,

3. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης,

4. *Αποφαίνεται*

α) ότι το καθ' ου η προσφυγή Κράτος πρέπει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, εντός τριών μηνών, 3.000 € (τρεις χιλιάδες ευρώ) λόγω ηθικής βλάβης, συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος,

β) ότι από την παρέλευση της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα αυξάνεται με απλό τόκο με επιτόκιο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο διευκολύνσεως οριακού

No 1886

δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσ αυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

5. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης για τα περαιτέρω.

Συντάχθηκε στα γαλλικά, στην συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 10 Μαρτίου 2011, κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του Κανονισμού.

André Wampach
Αν.Γραμματέας

Anatoly Kovler
Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο έγγραφο
Η μεταφράστρια

Μαρία Καραμπάτσα